

Diergezondheidsstatus van Nederland

Veel veehouders weten heel goed welke dierziekten er wel of niet spelen op hun bedrijf en houden hun statussen nauwlettend in de gaten. Maar weet u ook hoe we er landelijk voor staan? GD onderzoekt eens per twee jaar de status van een aantal belangrijke infectieuze aandoeningen in de Nederlandse veehouderij. Wat houdt deze 'specifieke monitoring' in, en wat zijn de resultaten?

Het doel van de onderzoeken, die gedaan worden met financiering van ZuivelNL en de Stichting Brancheorganisatie Kalversector (SBK), is om te bepalen op hoeveel procent van de Nederlandse melkleverende en niet-melkleverende rundveebedrijven een bepaalde infectieuze aandoening voorkomt. Het gaat hierbij om ziekten als neosporose, salmonellose, IBR, BVD, schmallenbergvirus en leptospirose. Op welke ziekten de onderzoeken zich richten wordt bepaald door de sector. Hierbij speelt de schade die een ziekte aanricht een rol en of de ziekte van dier op mens overdraagbaar is (zoönose), maar er wordt ook gekeken naar de mogelijkheden die er zijn om een ziekte te bestrijden. Afgelopen jaren is onder andere de landelijke status van ziekten als leverbot, BVD, schmallenbergvirus en leptospirose onderzocht.

Steekproeven

Het onderzoek naar de mate waarin een bepaalde ziekte voorkomt gebeurt op basis van steekproeven van willekeurig gekozen melkleverende en niet-melkleverende bedrijven die, indien van toepassing, een niet-vrije of onbekende status hebben voor de desbetreffende ziekte. In de uiteindelijke berekeningen wordt vervolgens rekening gehouden met het aantal bedrijven dat gecertificeerd vrij is van de ziekte, om zo tot een landelijk gemiddelde te komen. Op melkveebedrijven kan voor een aantal ziekten onderzoek worden gedaan in een tankmelkmonster. In de andere gevallen wordt bloedonderzoek gedaan, waarbij het aantal en de leeftijd van de te onderzoeken runderen per ziekte verschilt. Deelname is vrijwillig en de kosten van de dierenarts

en de laboratoriumonderzoeken worden niet in rekening gebracht. Veehouders die deelnemen ontvangen wel hun eigen uitslagen en krijgen zo inzicht in de status van de betreffende dierziekte op hun bedrijf. De resultaten van alle deelnemende bedrijven worden uiteindelijk anoniem verwerkt tot een overzicht waarin duidelijk wordt bij hoeveel procent van de rundveebedrijven in Nederland de betreffende ziekte voorkomt.

Trends zichtbaar maken

GD voert de specifieke monitoring sinds 2002 elke twee jaar uit. Hierdoor kunnen we ook trends in de tijd zien; komt een bepaalde ziekte meer of minder voor dan voorheen, of blijft de status ongeveer gelijk?

Inzicht in deze ontwikkeling is voor de sector van belang. Zo is het voor de sector goed om te weten hoe de situatie in Nederland is als het gaat om IBR en BVD, gezien de ontwikkelingen omtrent een landelijke aanpak van deze ziekten in Nederland. De resultaten van de specifieke monitoring (de landelijke gemiddelden) worden dan ook altijd bekendgemaakt aan de sector, zodat het beleid eventueel kan worden aangepast.

Al sinds 2002 houdt de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) zich intensief bezig met de uitvoering van de diergezondheidsmonitoring in Nederland. Hiervoor werken wij nauw samen met onder andere de diersectoren, de zuivel, het ministerie van EZ, dierenartsen en veehouders. Deze rubriek verhaalt over bijzondere gevallen, speciaal onderzoek en opvallende resultaten die het werk van de monitoring oplevert. Samen werken we aan diergezondheid in het belang van dier, dierhouder en samenleving.

Resultaten 2015-2016

Enkele resultaten van de specifieke monitoring over 2015-2016:

Melkleverende bedrijven

- **IBR** De resultaten van het tankmelkonderzoek lieten zien dat op 15,6 procent van de melkveebedrijven in Nederland meer dan 10 procent van de melkgevende dieren antistoffen tegen IBR heeft. Dit is een gunstige ontwikkeling aangezien dit percentage lager ligt dan in 2011 (20,8 procent).
- **BVD** Landelijk gezien was er op basis van bloedonderzoek bij jongvee op 8,7 procent van de melkveebedrijven een indicatie voor BVD-viruscirculatie. Dit is niet lager dan in 2013 en 2011. Uit tankmelkonderzoek is gebleken dat 62,2 procent van de niet-BVD vrije bedrijven antistoffen tegen BVD heeft. Op deze bedrijven met BVD-antistoffen is bekend dat minstens 30 procent van de melkgevende dieren antistoffen tegen BVD heeft. Dit geeft aan dat een groot deel van de melkveebedrijven in Nederland te maken heeft gehad (of nog te maken heeft) met BVD. Het percentage bedrijven met BVD-antistoffen in de tank is echter wel sterk gedaald ten opzichte van 2013 (84,3 procent).
- **Schmallenbergvirus** Uit bloedonderzoek is gebleken dat op 6,2 procent van de melkveebedrijven in Nederland het jongvee antistoffen heeft tegen schmallenbergvirus. In 2013 was dit 0,3 procent. Dit betekent dat het schmallenbergvirus in Nederland gecirculeerd heeft in 2015. Doordat bij de meerderheid van de bemonsterde bedrijven geen antistoffen zijn aangetoond is de mate van viruscirculatie laag.

Niet-melkleverende bedrijven

- **IBR** Op basis van bloedonderzoek op niet-melkleverende bedrijven is gebleken dat in 2015 9,6 procent van de bedrijven in Nederland volwassen vee heeft met antistoffen tegen IBR. Dit is lager dan het percentage 2011 (17,4 procent).
- **BVD** Landelijk gezien was er op 14,5 procent van de niet-melkleverende bedrijven een indicatie van BVD-viruscirculatie op basis van bloedonderzoek bij jongvee. Dit is een daling ten opzichte van eerder metingen uit 2013 en 2011.
- **Schmallenbergvirus** In 2015 had 12,1 procent van de niet-melkleverende bedrijven jongvee met antistoffen tegen het schmallenbergvirus. Dit onderschrijft de conclusie dat het virus in 2015 in Nederland gecirculeerd heeft. Bij de Veekijker zijn in het voorjaar van 2016, net als in voorgaande jaren, enkele meldingen binnengekomen van afwijkende kalveren die passen bij een schmallenbergvirusinfectie.

Onderzoek in 2016-2017

Komend staseizoen worden opnieuw veehouders benaderd voor deelname aan onderzoeken in het kader van specifieke monitoring

Als u in deze stalperiode wordt benaderd voor deelname aan een onderzoek, stellen we uw medewerking erg op prijs. Voor de door u geïnvesteerde tijd krijgt u inzicht in de status van een bepaalde ziekte op uw bedrijf en voor de sector levert het belangrijke informatie op.